

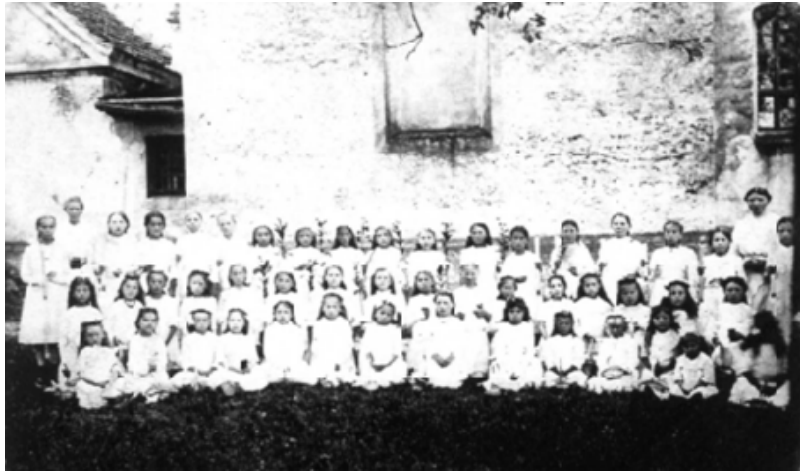
Henryk Wilk

Bractwo św. Anny

Pragniemy przybliżyć zainteresowanym dziejami naszej parafii mało znaną działalność Bractwa, propagującego kult św. Anny – matki Najświętszej Marii Panny. Powróćmy do czasów, kiedy przy fordońskim rynku stał kościół, po którym pozostała kaplica. Na planach budowy obecnej świątyni (załączony rysunek) zaznaczono kształty starej fary – murowanej. Uległa ona rozbiórce z wyjątkiem zachowanej do dziś bocznej kaplicy z ołtarzem Zwiastowania Najświętszej Marii Panny. Rozebrana fara została zbudowana po roku 1665 z inicjatywy ks. proboszcza Mateusza Judyckiego. W miejscu zniszczonej w okresie potopu szwedzkiego świątyni drewnianej postawiono kościół wybudowany z miejscowych materiałów ceramicznych, który został oddany przed 1690 r.

W północnej części nawy dobudowano pomieszczenie, które w historii parafii odegrało znaczącą rolę. Była to kaplica pod wezwaniem św. Anny. Połączona wejściem z zakrystią (1) stanowiła pomieszczenie ponad 6 metrów długie i 8 metrów szerokie. W centralnym miejscu stał ołtarz patronki z obrazem, który jest ostatnią pozostałością zachowaną z dawnej kaplicy, eksponowaną w naszym kościele. Obecnie obraz ten zdobi ołtarz boczny, wykonany przez artystę rzeźbiarza Sylwestra Kryskę na zamówienie ks. Franciszka Aszyka. Nie zachował się cenny zabytek tzw. antepondium z ołtarza św. Anny. Była to przednia płaszczyzna stołu Pańskiego wykonana ze skóry z wytłaczanymi złożonymi wzorami (kurdyban).

Kaplica była przedmiotem szczególnego kultu i troski tak ze strony parafian jak i członków bractwa. Bractwo św. Anny na ziemiach polskich uzyskało statut podpisany przez nuncjusza Caligarego w 1581 r. zatwierdzony przez papieża Sykstusa V i rozpropagowany przez zakon Bernardynów warszawskich. Źródła kościelne wymieniają działalność Bractwa w parafii fordońskiej już w 1581 r., w Więcborku w 1583, zaś w Świeciu 1602 r., a w Lidzbarku 1620 r. Niestety zaginęła księga Bractwa wraz ze statutem. (2) W początku XVII w. spotyka się udokumentowane wpłaty na rzecz Bractwa św. Anny i kościoła ze stron mieszczan fordońskich oraz okolicznych rodzin szlacheckich. Są to tzw. legaty (testamentowe świadczenia na rzecz Bractwa lub Kościoła). Do tych dobrodziejów możemy zaliczyć Teofilę Strzelecką z pobliskiego majątku Jastrzebie, czy rodzinę Niewieścińskich – właścicieli majątku Miedzyń z 1666 r. oraz bardzo dużą liczbę rodzin mieszczańskich z Fordonu.

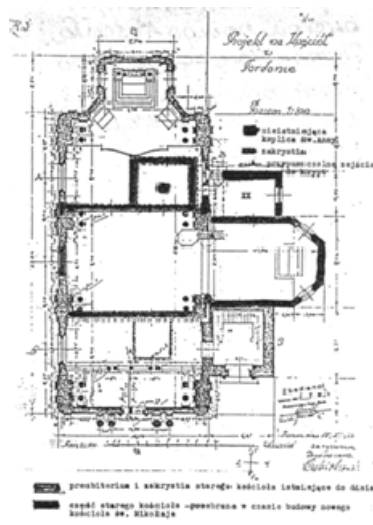

Rok 1920. Grupa dziewcząt przygotowanych do sypania kwiatów na procesji Bożego Ciała.

Ilość członków Bractwa na przestrzeni wieków wahała się od 30 do 80. Członkami Bractwa były rodziny mieszczan fordońskich, ale również innych miast np. Nieszawy i Łabiszyna. Wstępowali do Bractwa członkowie rodzin szlacheckich z okolicznych miejscowości z Kujaw i Pałuk. Przewodzili im: protektorzy – ludzie znaczący np. 1778 r. kasztelan Inowrocławia czy chorąży kaliski i bydgoski.

Działalność Bractwa św. Anny obejmuje bardzo długi czasokres. Na niego składały się lata spokojnego, harmonijnego życia i pracy, ale również okresy trudne dla Polski, miasteczka i Kościoła, czasy potopu szwedzkiego, długich wojen XVII w. czy lata rozbiorów.

Historię Bractwa św. Anny przybliżamy naszym czytelnikom z okazji odpustu św. Anny, który obchodzimy 26 lipca. Przypomnieliśmy tę historię także dlatego, by współczesne wspólnoty brały z Bractwa wzór zaangażowania i gorliwości.

Projekt inwentaryzacyjny budowy nowego kościoła.

Ciemną linią zaznaczono fundamenty poprzedniego kościoła wraz z kaplicą św. Anny.

